

culo secundum totam facultatem suam remanet
 in illis diuisio: et sic anima est diuisibilis per
 accidens. et simile est: sicut si signaueris punc-
 tum in linea media. Non enim diuisibile est
 et tamen si diuiseris lineam in puncto illo re-
 manet punctum inextinguibile in vnaq; linea: et
 erunt duo puncta. hoc autem placet ignoran-
 tibus. Quidam autem etiam hoc ignorantes
 conuertunt se ad magis impossibile dicentes quod
 in vtraq; parte diuisa remanet vna anima
 numerus: sed illi nesciunt quod idem numerus est
 in quo non inuenitur in numerando diuer-
 sitas. In partibus autem diuisis diuersitas
 in numerando inuenitur. Adhuc autem quod
 diuiditur ab aliquo loco et subiecto: necesse est
 numerum differre ab ipso: partes autem diui-
 se et loco et subiecto sunt diuersae. non igitur
 est in eis vna anima numerus.

*Explicit liber de anima primus. Incipit secundus qui
 est de anima secundum substantiam et partes eius
 que sunt vegetabilis sensibiles et rationalis. Incipit
 secundus de anima secundum se. Capitulum primum
 si sit vbi ita et si sit diuisio eius vbi remanet.*

Hic igitur que dicta sunt tra-
 dita sunt a prioribus partibus de
 anima in quibus quia nichil
 est conueniens substantie
 anime vel eius partibus o-
 portet nos omnia ea ut ostendimus
 abicere. Addeamus autem iterum
 tanquam ex principio quod supra nobis presu-
 mus ad inquirendum primo de substantia:
 et postea de partibus et operibus et accidenti-
 bus eius. et quoniam determinare quid
 est anima intentione communi et figuram sine
 supposita. et etiam que vbi sit ipsius essen-
 tialis et propria diuisio: que non dicit tan-
 tum quid est anima sed etiam dicit causa
 propter quod vniuersum operum et accidentium
 inest: quia sicut diximus superius in probe-
 mus si per diuisionem non conueniatur
 facile de accidentibus. dialectica erit et vna.
 venientes autem diuisionem primo que
 tantum quid est anima dicit: dicimus quod
 nos non disputamus vtrum anima sit in gene-
 ribus accidentium: quoniam scitum est ab omni-
 bus accidens partem substantie non esse ne-
 que participare substantiam. Anima autem cum
 vbi sit ex anima et corpore pars essentialis et
 dignior est: et participat animata corpora. et
 ideo supponimus animam in generalitate sub-
 stantie continere. Dicimus igitur vnum esse
 genus entis quod est substantia: huius au-
 tem generis aliud quidem est sicut mate-
 ria que secundum se accepta non est hoc aliquid
 quod est compositum indiuiduum substantie
 eo quod non dat ei nomen neque esse: sed sub-
 stat ab ipso primo est. Alterum autem

si diuisio
 linea i puncto
 illo remanet
 punctum in
 vnaq; lineam
 inextinguibile

quoniam de
 emare quod
 est anima
 ratione tota

anima compo-
 sita ex anima
 et corpore
 dignior est

in eodem genere substantie acceptum est forma
 et species secundum quam dicitur iam formata
 res nature hoc aliquid eo quod formata ipse
 et significando. dicit ei esse et intentione diffinitum
 et tertium in genere eodem est quod est ex istis co-
 positum duobus. quod est res in natura pro-
 ducta: quam ipsa natura intendit. Inter hec
 autem materia quidem est potentia que
 subicitur generationi et forme. Operatio au-
 tem est entelichia: hoc autem latine dicitur ali-
 actus vel effectus: que dat esse specificum substa-
 ntiale secundum quod homo vel animus dicitur ali-
 quid: et hoc est duplex quorum vnum sequitur
 alterum: vnum est enim actus primus qui
 est esse: et aliud est actus secundus qui est
 actio essentialis secundum illud esse: sicut si dice-
 rem quod lux lucens est esse et actus primus:
 et lucere est actus essentialis eius secundus:
 eo quod hec est actio eius que sue forme diffi-
 nitio quedam est essentialis: omnis enim essen-
 tia propriam et essentialem habet operationem
 non quia nisi deficiatur quando est essen-
 tialis: sicut lux non deficiatur a lucere quod
 est eius actio. huius autem exemplum in ac-
 cidentalibus est scientia in sciente. que dat
 ei esse scientis secundum quod sciens est: et huius
 actio essentialis secundum scientiam est consi-
 derare facta que sunt per scientiam. Ita enim
 est in omni forma naturali quod ipsa in habi-
 ta habita est actus primus datus esse ma-
 tere in qua est et compositio: quia autem ipse
 est principium essentialium et naturalium sibi
 actionum: ideo etiam non per aliquid aliud
 sibi acquisita est actus secundus. sicut enim
 sciens nichil vltimus acquirit quo considerat
 sed ipsa forma que est scientia in eo est prin-
 cipium considerationis per seipsam: ita et etiam
 de omni forma naturali et substantiali quod est
 principium ipsa suam operationum essentialium
 per seipsam: et non per aliud sibi additum.

Mouet autem fortassis aliquem quod dicitur
 substantiam esse genus continens ma-
 teriam et formam: cum sint principia substa-
 ntie: et principia generis non sint in genere
 sed ante ipsum. Adhuc autem forte numbi-
 tur aliquis quomodo diuidimus substantiam
 per tria que non equaliter respiciunt intentionem
 et nomen substantie: et inter que non est
 oppositio: cum duo prima sint antea tertio quod
 dicitur substantia composita. Sed de his deter-
 minari habet in prima parte. sed quantum ad
 hoc negotium attinet sciendum est quod commune
 quod dicimus substantiam hoc tria continere
 est commune secundum analogiam probe distingui-
 tur in actus parte prime. et ideo primo con-
 uenit vni: et alio conuenit per illud. Adhuc
 autem sibi dupliciter accipitur vno enim
 modo accipitur secundum quod substat accidentalibus

formando et specificando ipse
 dat ei esse et tunc diffinitum

Omne essentia ipse et eodem
 habet operationem

Dicitur substantia esse genus
 continens materiam et formam